

обминали ніколи нагоди «здерти» кошти зі сторін, навіть коли злочинця смертельно карали [3, с. 26–33]. Орест Левицький, в оригіналі, наприкінці викладу акту, зазначав обов'язковість таких виплат, не коментуючи цих дій.

Отже, у «Нарисах народного життя в Малоросії в другій половині XVII ст.» охарактеризовані повсякденні ознаки життя різних станів суспільства, мораль і поведінка, специфіка судочинства з позитивістсько-народницьких поглядів Ореста Левицького. А в перекладі та інтерпретації «По судах Гетьманщини...» навмисно підкреслюється верховенство буржуазії, класові взаємини, «рішучий наступ» нового панства на «козацько-селянські маси» під час винесення вироків [3, с. 35] відповідно до марксистської позиції Миколи Горбаня.

### Список використаних джерел:

1. Зашкільняк Л. О. Сучасна світова історіографія : посібник для студентів історичних спеціальностей університетів. Львів : ПАІС, 2007. 312 с.
2. Левицький О. И. Очерки народной жизни в Малороссии во второй половине XVII в. Киевская старина. 1901. № 1. С. 3–36.
3. Левицький О.І. По судах Гетьманщини. Нариси народного життя Гетьманщини 2-ї половини XVII віку: передм., ред. і пер. М. В. Горбань. Харків: Рух, 1930. 252 с.
4. Маслійчук В.Л. Марксистські схеми української історії : Матвій Яворський, Володимир Сушино-Хоменко, Микола Горбань. Україна модерна. 2009. № 3. С. 63–67.

**Котова В.І.**

*студентка,*

*Науковий керівник: Костюк Л.В.*

*кандидат історичних наук, доцент,*

*Тернопільський національний педагогічний університет*

*імені Володимира Гнатюка*

## **ОРНАМЕНТАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ БОЙКІВСЬКОЇ ВИШИВКИ КІНЦЯ ХІХ – СЕРЕДИНИ ХХ СТОЛІТТЯ**

Традиційна вишита сорочка – це модель матеріальної і духовної історії українського народу. Тут закладений етнічний, соціальний і віковий стан, естетичний смак, світогляд майстрів. Дослідження художніх особливостей орнаменту бойківської вишивки кінця ХІХ – середини ХХ століття, її композиції у виробах дає змогу у подальшому використанні в сучасних орнаментованих виробах.

Є підстави вважати, що вишивки бойків різнобарвні, в котрих немає домінуючого кольору, а орнаментальні мотиви вміщали в собі геометричні, стилізовані рослинні та реалістичні рослинні. Більше того, у вишивці бойків активно використовувалася в різних варіантах ромб, скісний хрест, пелюсткові квіти «косиці». Що до композицій вишивки, то тут притаманні різні варіанти: доцентрово-замкнуті, сітчасті, трирядні фризіві, стрічкові, комбіновані [3, с. 105]. Одночасно, трапляються і сітчасті композиції, в яких основні мотиви – квадрат утворюють прямокутну чи діагональну сітку, заповнену дрібнішими елементами (розетками, хрестиками, цяточками тощо). Щодо стилізовано-рослинного орнаменту, котрий створювався при допомозі вазонових мотивів: галузків або із чотирьох, шести чи восьми пелюсткових квітів, листків та ін. Найбільш уживаними у бойків вважалися техніки: «стебнівка», «поверхниця», «гладь», «хрестик», «вирізування», «виколовання», «низинка» [1, с. 178].

Згідно з цим, колорит бойківської вишивки до кінця XIX століття був однобарвний, із вибіленими або не вибіленими кольорами. Але на початку XX століття в бойківський орнамент проникає і чорний, синій та червоний колір [2, с. 19]. Технікою вишивки як правило була вишивка хрестиком, включаючи популярний маленький хрестик, який іноді називають підрахованим – через те, що підраховували однакову кількість ниток або основи, між якими була встановлена голка під час введення стібків. Такий стібок дозволяв рівномірно покривати навіть великі поверхні рівномірно, злегка геометричною вишивкою.

Слід зазначити, що вишивка на бойківських сорочках розміщувалася на раменах (вуставках), на комірах та манжетах. Вуставки вишивали широким узором і з'єднували кольоровим швом з рукавом, який збирали в дрібненькі зморшки під вуставкою і перед манжетом, котрий вишивали широким узором. Комір по краях бойкині вишивали вузьким узором, а в куті – дрібний мотив, в основному, червоного кольору, що служив оберегом. Ще вишивальниці намагалися не заповнювати весь простір вишивкою. Одночасно, у вишивці спостерігалось поєднання геометричного та квіткового орнаментів. У чоловічих сорочках, навпаки, прикрашали більше передню частину виробу ніж манжети та комір. Також бойки прикрашали вишивкою не лише сорочки, але і спідниці, запаски та «лейбики».

Таким чином, бойківська вишивка поєднує в собі як монохромні так і поліхромні традиції виконання. Основними орнаментальними одиницями є геометричні фігури, які наприкінці XIX – початку XX століття починають програвати у орнаментисти ці рослинним мотивам. Орнаменти є духовною скарбницею нашого народу, вони відображають символіку, та алегоричні образи, що є не лише естетичним, а й захисними елементами одягової вишивки, способи трактування яких є багатоваріантними.

### Список використаних джерел:

1. Кара-Васильєва Т.В. Історія української вишивки. Київ : «Мистецтво», 2008. 470 с.
2. Пилип Р.І. Композиція традиційної вишивки Закарпаття кінця XIX – першої половини XX ст. *Вісник Львівської національної академії мистецтв. Спецвипуск «Ерделівські читання»*. Л.–У. : Гражда, 2008. 166 с.
3. Лосик Г.І. Художні та композиційні особливості вишивки Опілля та Бойківського Підгір'я кінця XIX–XX століття. *Мистецькі записки*. 2018. Вип. 34. С. 103–111.

**Курильчик Д.Л.**

*студент,*

*Рівненський гуманітарний державний університет*

## **ЄВРЕЙСЬКЕ НАСЕЛЕННЯ КОСТОПІЛЬСЬКОГО ГАБІТУМУ: ТАКТИКА ВИЖИВАННЯ**

Костопільський гебіт, округа Костопіль – адміністративно-територіальна одиниця генеральної округи Волинь-Поділля Райхскомісаріату Україна з центром у Костополі, що існувала протягом німецької окупації Української РСР. Округ утворено опівдні 1 вересня 1941 року на території тодішніх Березнівського, Деражненського, Костопільського, Людвипільського і Степанського районів Рівненської області. Відповідно, Костопільський гебіт поділявся на 5 німецьких районів: район Березне, район Деражне над Горинню, район Костопіль, район Людвипіль і район. Комісаром гебіту був камфюрер на прізвище Лоенерт (Ленерт). Гебіт підпорядковувався Рівненському суду.

Чиновників районного рівня призначав особисто Еріх Кох. Керівник району звітував перед гебітскомісаром за стан справ у районі та організацію роботи відділів. У структуру районної управи входило 12 секцій. Проте їхня кількість не була чітко визначеною. Приміром, у Костопільській районній управі діяло 8 секцій: загальна, фінансова, агрономічно-господарська, комунікаційно-промислова, поліційно-адміністративна, суспільної політики та охорони здоров'я, ветеринарна, цивільного стану. Загалом у Костопільській управі в 1942 р. працювали 32 людини. 14 січня 1944 року адміністративний центр округи місто Костопіль зайняли радянські війська.

Нацистський геноцид став найбільш крайнім виявом терору, що здійснювався гітлерівцями в окупованій Україні, мета якого полягала у масовому знищенні населення. Спланований керівництвом райху геноцид проти народу України мав наперед визначений кінцевий результат – його винищення задля збільшення «життєвого простору». Все це здійснювалося як шляхом прямого знищення великої кількості людей, так і у прихованих формах, за яких цілеспрямовано створювалися такі життєві умови, які